

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGY-
LET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOSZVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 200 lel, kiskgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfigyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

Szemle.

A választások. — A mezőgazdasági kamarai szenátorválasztások előtt. — A kiviteli illetek leszállítása.

A lefolyt választások után a napilapok különböző tudósításait összefoglalva megállapítható eredményképpen a kormány 70—80%-os győzelme. Ennek elősegítésében őszintén részt vettünk magyar gazdák a Magyar Párt égisze alatt. E választásnál magyar földművelő nép politikailag fegyverezte, megbízható, komoly elemnek bizonyult. Reméljük, hogy a kormány értékelni is fogja ennek reá nézve nagy jelentőségét és a gazdaközönség megélhetési viszonyainak megkönnyítése tekintetében tovább fog haladni a megkezdett úton.

A IV. kerületi mezőgazdasági kamarai szenátorválasztás folyó évi május 30. napján fog megtartani Kolozsváron. A szavazás helyéül Kolozsvárt a Ferenc József-úti Barltiu liceum jelöltet ki. Szenátorjelöltek: a kormány és a Magyar Párt részéről Schaser Gyula dr. volt nagykülföldi vármegyei alispán, a nemzeti párt részéről Moldovan Valér dr. tordai ügyvéd, a liberális párt részéről Martinovici Constantín gazd. ak. tanár. A választás a képviselőválasztásokhoz hasonló módon történik, az egyezményes jelölt jegye a hatágu csillag. Kamarai szenátorválasztók: a kamarák választott tagjai, akik kötelesek folyó hó 29.-én estig a törvényszék elnökének irodájában választási igazolványukat átvenni. A választástól való igazolatlan távolmaradást a törvény 69. cikkelye 10.000 lei pénzbírsággal bünteti. A kormány, valamint a magyarok, szászok és svábok Schaser Gyula dr. támogatják. A kamarai szenátorválasztások, bár nem döntő sulyal bíró jelentőségűek, mindazonáltal az egységes és egyetértő munka érdekében szükséges, hogy a kormány hatalmát biztos alapokon jügvonak érezze, mert csak így tud a kamarák útján majd a mezőgazdaság javára intenzív és maradandó munkát végezni. Nekünk kisebbségeknek is tehát egyrészt a mezőgazdasági érdekek kellő sulyal

való védelmezhetése céljából, másrészt a választási egyezmény szerint is a Schaser Gyula dr. jelöltségét kell támogatnunk. Az ő győzelme a miénk is lesz.

A múlt napokban a minisztertanács az élőállat- és lisztexport illeteit újjalag a következőkben állapította meg: ökör, tehén, bivaly és bika darabonként négyezer lei, korra való tekintet nélkül; a sertés kiviteli illeteke darabonként hatszáz lei, nemre való tekintet nélkül. A liszt kiviteli illeteke vagononként tizenötezer leiről hétezeröttszáz leire redukáltatott. Ezenkívül az eddigi a kommisszióilletekeket (taxa de comisie) is eltörölte. Tárgyalás alá vette a használt gépek behozatalára vonatkozó törvény módosításának a lehetőségét is.

Ezen mérséklések még nem elegendők a katasztrofális állapotok szanálására. Nekünk fejlődésünk biztosíthatása érdekében teljes vámentességre van szükségünk, különben elsorvad, lezüllik úgy állattenyésztésünk mint gabonatermelésünk.

Kétségbeesés politikája — kétségbeesés gazdasága.

Ira: Ugron Zoltán.

Valamikor kilenc arany koronaért termeltünk lent az államsegéllyel létre hozott Fiedlergyárnak Székelykeresztúron.

A földművelőket és birtokosokat alig lehetett bele szoktatni a termelésbe. Főképpen a kezdet nehézségeivel küzdve, mindig a gyár átvételi eljárása iránt voltak bizalmatlanok. Nem sokat segítettek Füredi Sándor tanár előadásai, pedig igazán szakember volt. A lentermelés az imperiumváltással és az azután elő állott jogbiztonság-hiánnyal teljesen megszűnt.

A tavaly sikerült Fiedlernek ígéretet nyerni, hogyha szövöszékeket állít, akkor a illott lent kiviheti felfonni Komáromba és visszahozhatja vámentesen szóni. Erre ő Rigából kitűnő minőségű lenmagot hozatott 100 m.-mt és mi szívesen elvetettük, avval a feltétellel, hogy

neki 1 mm. magért 2 mm. gubozatlan nyers rostot adunk vissza. A nyers gubozatlan rost mmázsáját a budapesti, pozsonyi, belgrádi buzaár átlagának 50 kgrammjával fizeti. Dacára, hogy a világpiacon októberben a buza lanyha volt, a leszámolás mm. lenért 525 leuben történt.

Azt el kell ismerni, hogy az átvétel a gyárosnak nem járt haszonnal, főképpen, mert Bukarestben minden három hónapban újból ki kellett hogy járja a kivitel engedélyezését és végig csinálja a romániai kereskedelem, ipar és gazdaság minden vekzaturáját. A lenkonjunktura sem volt jó Európaszerte.

A gazdáknak a termelés, tekintettel a nyomott gabonárákra, fizetett; többet, mint egyéb és a lentermelés által előállított szalma-hiányt, mely a békebeli lentermelésnek újában állott, hála a román gazdasági politikának, most nem éreztük, mert hisz alig van már marhánk, ami szénánkat megegye, szalmánkat trágyává lapodja.

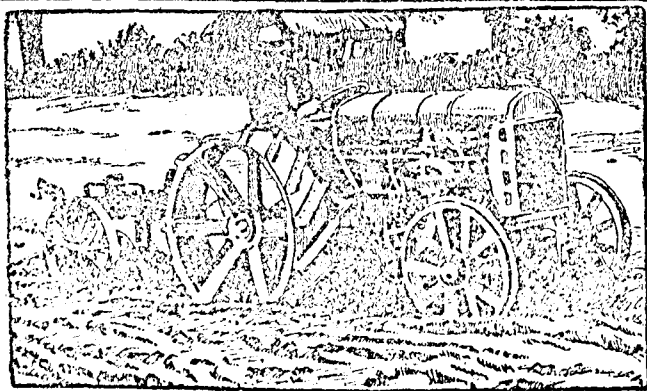
Ez nem azt teszi, hogy valami tisztességes bér jött volna munkánkért és földünkért, úgy hogy a gazdaközönség egyhangu véleménye volt, hogy a tavalyi árakból semmit nem lehet engedni. Kb. két héttel ezelőtt megjött a gyáros és a gazdaképvisellel való hosszas ingerült tárgyalások után ultimátumot adott, hogy a gubós lenkóró métermázsája után nem ad többet 50 cseh koronánál (a mi a jelenben 350 leu), a tavalyi 525 leuval szemben, azonban a kiadott vetőmag mm.-jáért 200 cseh koronát követel vissza, ami azt teszi, hogy 4 mm. I. oszt. lenkórót kell adni egy hold után, II. oszt. 47 mmt., III. oszt. 7 mmt.

Sem kérés, sem a termelés megszüntetésével való fenyegetés nem használt.

Bezárom a gyárat, elmarad a veszteségem, ti meg termelhetek, 420 leuért kukoricát, 450-ért zabot és ennek árát tavasszal kapjátok! Ez volt az utolsó szó!

Az összegyűlt gazdák szemében a dac és könny, a magabizakodottság és a kétségbeesés tükrözött vissza.

Engem bíznak meg a tárgyalással sürgöny

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ
cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított
árakon részletfizetésre szerzheti be gépszükségletét.

„Gazdák”

Általános biztosító
Részv. - Társaság

Székhelye: Arad. Allgazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőségek: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszében. Elfogad tűz, lég, élet, állat, beföréses lopás, baleset, szavatossági, szállítmány és úveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

és levél útján a gyárost és igazgatóját jobb belátásra bírni.

Micsoda gazdasági viszonyok kell, hogy legyenek, hogy a gazdák harmadnapra oda somfordáltak a kereszturi gyár vezetőjéhez és minden engedmény nélkül aláírták a szerződést és hetednapra az összes rendelkezésre álló 225 mm. magot elvitték.

Kilenc arany koronás békebeli ár helyett 6 arany korona; tehát nehezebb termelési viszonyok közt 1/4 del olcsóbban!

Amit a vándor professzor biztatása nem birt létre hozni 9 koronás ár mellett, azt a 6 koronással létre hozta a vandál közgazdasági politika: Keresztur és vidéke 300 k. hold lent termel.

Most lássuk a számokat. Egy k. holdnál a kiadás:

Föld megszántása	700	800 L.
Extirpálás, vagy csekély újra szántás	400	300 "
Borona	100	100 "
Könnýűhenger	50	50 "
Vetés kézzel	50	— "
Vetés géppel	—	200 "
Borona	50	— "
Nehéz henger	—	100 "
Mag 80—100 kg.	2000	1600 "
Nyövés, szárítás	1500	2000 "
Behordás és átadás távolság szerint	600	400 "
	5150	5650 L.

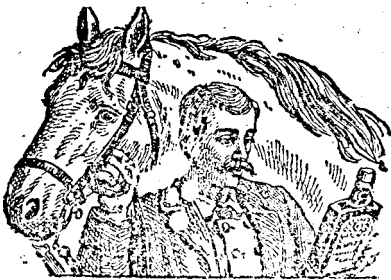
tehát közép szám 5400 leu, evvel szemben várható haszon:

I. 25 mm. I. oszt. lenkoró termése esetén, mint tiszta haszon 3350 leu = 68 arany korona. II. 20 mm. I. oszt. lenkoró (tavalyi legjobb eredmény) termése esetén mint tiszta haszon 1600 leu = 23 arany korona. Ezen alól a deficit kezdődik, annál inkább, mert az 5400 leu mivelési költségbe a közteher nincs beleszámítva.

Már pedig a tavaly 12 mm. II. oszt. kóróg lement a termés, mi 2346 leu deficitre vezetne egyes birtokosnál.

Érdemes ilyen viszonyok közt lent vetni?

A megerőltető gazdasági munkáknál
nélkülözhetetlen
a 60 év óta bevált és mindenütt használt
KWIZDA-féle Fluid

Iovak lábainak ápolására, ha azokat betegségek től meg akarjuk óvni.

Növeli a lovak teljesítő-
képességét és kitartását.

KWIZDA-féle marhapor
KWIZDA-féle sertéspor
Eredeti csak a KWIZDA felirással.

Máskülönbben értéktelen hamisítvány.

3910

Nem! Miért vetettek tehát a gazdák? Elkese-redésükben. Kapást nem mernek vetni, félve a munkaerő hiányától, mert községünk munka-bíró részét a rossz gazdasági viszonyok szét-kergették Bukarestől Amerikáig. Zab, árpa, vetőmagra hiányzott a készpénz. A lenmagot vetvén, olcsó hitellel kevés reményt szőtt el a gazda!

Igy nézünk ki az impérium átvétele utáni hatodik esztendőben, mikor a nép a háboru következtében jobb részt tiszta birtokkal és tőkével jött át.

Minden egyéb kérdést meg kell hogy előzzön a mezőgazdasági válság megoldása, mert hisz annak tönkje ugys mindent magával ránt!

A tejképződést befolyásoló tényezők.

Irta: Réthy László
(Folytatás és vége.)

Tul messzire vezetne, ha a különböző tápanyagok hatására, takarmányok adagolására sib. sib. részletesen kitérnénk. Itt csak egyes takarmányfeleségeknek speciális hatásáról emlékeztünk meg. Az egyes takarmányfeleségek speciális hatását nem szabad lebecsülnünk, azonban tul nagy fontosságot se tulajdonítsunk ennek. Igen gyakran az, amit speciális hatásnak tekintünk, nem más mint a takarmányanyagok táp-hatása. Speciális hatásnak csak az tekinthető, ami a takarmány megemészthető tápanyagtartalmának elvárható hatásán tul észlelhető. Igy pl. a legelő hatása a tejhozamra és zsirtartalomra a keletporosz tejellenőrzőszövetkezetekben a következőképpen mutatkozott:

Tehén szám	Tejmennyiség				Zsirtartalom			
	az istállóban kg.	1 hélig a legelőn kg.	3 hélig a legelőn kg.	5 hélig a legelőn kg.	az istállóban 0/0	1 hélig a legelőn 0/0	3 hélig a legelőn 0/0	5 hélig a legelőn 0/0
15	12,8	14,7	15,4	13,9	2,55	3,50	3,15	3,10
27	16,5	17,8	15,3	17,8	3,30	3,65	3,55	3,50
28	15,4	16,9	17,0	16,4	2,75	3,20	3,15	3,30
30	13,6	15,8	15,2	15,0	2,45	2,75	2,65	2,60
32	14,1	18,2	18,2	18,0	2,70	3,05	2,90	3,00
40	15,7	16,1	17,1	16,7	2,90	3,25	3,40	3,30
51	14,4	14,7	15,7	13,6	3,10	3,30	3,05	2,95
53	16,2	15,5	16,6	15,0	2,70	2,85	2,65	3,50
55	14,7	17,1	15,8	14,2	3,10	3,55	3,50	3,80
57	16,4	16,7	15,3	16,2	3,00	3,15	2,95	2,95
60	11,4	11,4	11,7	11,1	2,95	3,75	3,35	3,40
61	11,8	12,8	14,0	14,0	3,25	3,85	3,80	3,90
63	14,6	18,2	14,6	15,5	2,90	2,80	2,80	2,75
64	11,9	12,7	13,0	13,7	3,35	4,15	4,20	4,20
66	12,5	13,6	13,8	13,4	3,30	3,50	3,35	3,35
67	13,2	16,1	14,8	14,7	3,30	3,70	3,80	3,70
69	14,1	14,1	14,3	13,7	2,75	3,30	2,90	2,95
70	18,0	19,5	18,6	17,1	3,30	3,15	3,20	2,90
71	13,1	16,2	15,3	10,9	3,55	3,25	3,00	3,15
72	10,6	10,3	11,1	9,6	2,90	3,30	3,05	3,10

Tehát a tejhozam és zsirtartalom emelkedése a bejelentésnél tisztán látható. Mindennek dacára azonban ez nem okveilen a legelő speciális hatásának tulajdonítható, hanem az ok az állatok mozgásában is kereshető.

A zöldtakarmány és répatermelésnél a tej mirigyartalma csökken és mivel ezen takarmányok a tejkiválasztást serkentik az állatok kénytelenek több tejet adni, mint a mennyinek az előállítására e takarmányfeleségek fehérje és más tápanyagtartalma elegendő, tehát feltételezhetjük, hogy a tej összetétele is más lesz. A különböző takarmányok hatásait illetőleg sok kísérletet végeztek, azonban ezek között gyakoriak az egymásnak ellentmondó eredmények. Bebizonyosodott azonban, hogy egyes takarmányfeleségek a vajra előnyösen, vagy hátrányosan hatnak. Igy például kemény vajat hoz létre a gyapotmagpogácsa, kokuszdiópogácsa, pálmamagpogácsa, borsó és rozsdara, répalevél és szárított répaszelet, puha vajat pedig zabdara, buzakorpa, tengeridara, lenmagpogácsa takarmányozása által nyerünk. Megállapítottuk továbbá, hogy a tej zsirtartalmát erőtakarmány, fehérje és szénhidratok hozzáadásával nem emelhetjük.

Nagy befolyást gyakorol a tejképződésre az állatok tartása és ápolása. A durva bánásmód, piszkos és rosszul szellőztetett istállók, a

mozgás, plihenés, az itatás és takarmányozás módja, tisztogatás a hozamot lényegesen befolyásolják.

Az itatás és etetés idejét pontosan be kell tartani. Az etetés alatt és még azután is egy-ideig ne háborgassuk az állatokat, hogy azok a takarmányt nyugodtan megemészthessék. Az istállóban az állatok helyének cserélése is rossz hatással van a tejképződésre. Az állatok rendszeres tisztítása első kellék és hogy mennyire fontos azt bizonyítja az a kísérlet, amelyet Czarskoje-Selo-ban 1903-ban a cári birtokon eszközöltek 4 különböző fajtaival. Az állatokat, melyeket rendszeresen fejtek 10 napig nem tisztították és ezen idő alatt a tejhozam a következő volt:

	tisztítva	nemtisztítva	külömbőség
Simmentáli	630	570	60
Wilstermarsch	615	580	35
Hollandi	725	690	35
Angler	502	470	32
Összesen:	2472	2310	162

E kísérletet mindegyik fajtaból 2 tehénnel végezték. A tisztítás 7% al több tejet eredményezett.

Fontos szerepet játszik a tejképződésnél az istálló hőmérséklete és az időjárás. A hideg istálló télen a tejtermelést csökkenti. Minél alacsonyabb az állatot környező levegő hőmérséklete, annál több anyagot használ fel az állat szervezetében a testmeleg fejlesztésére és pedig olyan anyagokat, melyeket különben a tej képződésére használt volna fel. A legelőnyösebb istállóhőmérséklet 14°C. Hasonló befolyást gyakorol a hideg takarmány, ugyszintén a tul hideg ivóvíz. Bármely egészséges is némely tekintetben tél idején az állatok szabadban való itatása, a jég hideg víz nem jó hatással van a tejképződésre. Cél szerű az itatás előtt az ivóvizet az istállóban e célra szolgáló tartályokban addig állani hagyni, amíg az felveszi az istálló hőmérsékletét. Ugyszintén esőzések, nagy meleg is befolyásolják a hozamot. A nagy melegben a legyek és más rovarok az állatokat nyugtalanítják és a tejmennyiség ennélfogva csökken.

A megfigyelések szerint a hőmérséklet változása csaknem mindig hozamváltozást idéz elő. A hűvös tavaszi és őszi hónapok alatt a hőmérséklet esése következtében a tejhozam kisebbedik a melegebb nyári hónapokban emelkedik. A hőmérséklet emelkedés megfordított hatása. Az egyesült államokkan egy évre kiterjedő kísérleteket végeztek, melyek azt bizonyítják, hogy a tej minősége a hőmérséklet esésével javul, míg emelkedő hőmérsékletnél rosszabbodik.

A fejésnek módja és gyakorisága szintén lényeges fontosságu a tejhozamra nézve. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy az a tej, amelyet a tőgyből a legelőszőr kifejünk, zsírban a legszegényebb és vízben a leggazdagabb. A legutoljára kifejt tej a legtöbb zsirt és szárazanyagot tartalmazza. Biztos magyarázatunk a tényt illetőleg ezideig még nincs. Lehetséges, hogy a tejnek az igen szűk mirigycsatornákon való átfolyása közben a zsirgolyócskák a tőgy üregében összetorlódnak és ezért visszamaradnak. Ha a fejés rövid időközökben ismétlik úgy, hogy a tőgy ürege még tejjel nincs teljesen feltelve, akkor az először és utoljára kifejt tejjel megközelítőleg ugyanazt a zsirtmennyiséget találjuk. Ebből lájuk, hogy a gyakorlatban mily nagy jelentősége van a tökéletes kifejésnek.

Az egyes fejések (reggel, déli, esti) tej mennyisége és minősége is igen változó. Minél hosszabb a két fejés közötti idő, annál több tejet fogunk rendszerint kapni, de egyuttal annál kisebb lesz a tej zsirtartalma. Továbbá minél rövidebb a fejések közötti idő, annál kisebb a nyert tejmennyiség is, mely azonban tartalmasabb. — A hallei egyetem gazdasági intézetének élettani laboratoriuma végzett ilyen kísérleteket egy németalföldi tehénnel, melyet különböző hosszú időközökben fejtek és a következő eredményeket érték el:

12 óra alatt	3,810 kg. tejet,	tehát	percenként	5,29 gr. tejet
6 " "	2,460 " "	" "	" "	6,83 " "
4 " "	2,060 " "	" "	" "	8,58 " "
2 " "	1,110 " "	" "	" "	9,25 " "
65 perc alatt	0,660 " "	" "	" "	10,15 " "
50 " "	0,070 " "	" "	" "	1,40 " "
35 " "	0,040 " "	" "	" "	1,42 " "

A legnagyobb eredményt a kb. 1 órai fejesi időköz mutatja. A gyakoribb fejesnél már úgy látszik a tejmirigyek túlfokozott izgatása következtében a tejmenyiség csökkent. Miután valószínű, hogy a tej legnagyobb része tőgyben a fejes közben képződik, úgy a tejmirigyek mérsékelt ingerlése, mint ahogy az a fejes által történik, a tejjhozamot növeli.

Rendes körülmények között a 2—3-szori, ritkábban 4 szeri fejes lesz a helyénvaló. Az előbbiekből láttuk, hogy a gyakoribb fejes több tejet és zsirt eredményez, kérdés azonban, hogy az elért többlet fedezi-e a munkatöbblet költségét és még azonfelül haszonnal jár-e? Az adott körülményektől fog függni, hogy 2-szer vagy többször fejjünk-e naponta.

Végül még a fejő személyzet is nagy szerepet játszik. Az állatok környezetükhöz hozzászoknak és így a fejőszemélyzethez is. Ezeknek kicserélése mindig rossz befolyással van a tejjhozamra. Kaden kimutatta, hogy a tej zsirtartalma igen változott aszerint, hogy a megszokott, vagy meg nem szokott személyzet fejte a teheneket. Ez irányban végzett kísérleteinek eredménye a következő volt:

Az első nap megszokott személyzettel	— —	4,15 ⁰ zsir
„ második nap meg nem szokott „	— —	2,15 „ „
„ harmadik nap megszokott „	— —	4,05 „ „
„ negyedik nap meg nem szokott „	— —	2,10 „ „

A tejkiválasztásra továbbá a tehenek munka teljesítménye is nagy befolyással van. Ez irányban számos kísérletet végeztek, így többek között Stüllich is, ki kísérleteit 2 harzi tehénnel végezte, melyekkel szántott, boronált és hengerelt. A 2 tehén 1 heti munka alatt átlagban a következő hozamokat adta:

	pihenés alatt	munka alatt	munka alatt több (+) vagy kevesebb (—)
Az 1. sz. tehén.			
tej — — kg.	9,486	8,688	— 0,798
szárazanyag %	13,00	13,33	+ 0,33
„ — — g.	12,33	11,57	— 7,6
zsir — — %	4,01	4,38	+ 0,37
„ — — g.	3,80	3,81	+ 1,
nitrogén %	0,507	0,501	— 0,006
„ — — g.	48,0	43,4	— 4,6
A 2. sz. tehén.			
tej — — kg.	4,935	4,562	— 0,373
szárazanyag %	12,23	13,32	+ 0,09
„ — — g.	6,52	6,05	— 4,7
zsir — — %	4,17	4,28	+ 0,11
„ — — g.	2,04	1,94	— 1,0
nitrogén %	0,551	0,542	— 0,009
„ — — g.	27,0	24,7	— 2,3

E szerint a munka végzése alatt a tejmenyiség a 1. tehénnél 8,41⁰ al, a 2-nál 10⁰ al csökkent, a zsirmenyiség pedig az 1. tehénnél 0,28⁰ al emelkedett a másiknál pedig 5⁰ al súlyodt. — Látjuk tehát, hogy még mérsékelt munkateljesítménynél is a tejmenyiség kisebbedik, ellenben a szárazanyag százaléka emelkedik. Mindazonáltal a szárazanyag abszolút mennyisége a munka következtében kisebb lesz.

Terjesszük az Erdélyi Gazdát a gazdák körében!

A rézkénpor használata és elkészítése.

Irta: Schöppner Sámuel.

Oly fekvésű szőlőkben, melyek nem eléggé szellősek és naposak, némely fajoknál a még fiatal fürtöket és bogyókat a peronospora gyakran teljesen tönkre szokta tenni. Ezen esetekben a bajnak csak kétszeri rézkénporozással lehet elejét venni. Az első porozás a virágzás előtt május végén vagy június elején, a második június 15—20 körül eszközözendő. Porozni csak korán reggel lehet, mikor a fürtök még harmatosak, hogy a por rájuk tapadhasson.

Egy holdra egyszeri porozáshoz 10—14 klgr. porra van szükség, a szerint, hogy milyen porozóval dolgozunk, milyen a porozó munkás ügyessége és hogy mennyi a porzandó fürtök mennyisége. Porozni csak a fürtöcskéket szükséges. A legjobbak és a legolcsóbbak a kézi porozók. Ezek közül is az egyszerűek, hogy így a másik kéz szabadon maradjon és ezzel a hajításokat utunkból félrehuzzassuk.

A mennyiben megbízható rézkénport kereskedői forgalomban nem kapnánk, azt háziilag is elő lehet állítani a következőképpen: Hogy 10 kilós rézkénport kaphassunk, veszünk 1 klgr. vagy ha gyengébb minőségű, 120 dkgr. kékkövet, lábosba tesszük és a kemencén pörköljük, mint a kávé addig, a míg finom porrá nem változik, azután finom szitán átszítjuk, s a visszamaradt sajakot eldobjuk.

Az átszított pörhöz keverünk 1 klgr. finom szitált, égetett, de nem megolított mészport. Ezt, hogy egyenletesebb keveréket kapjunk, újból átszítjuk, s ezen porhoz most már adunk 8 klgr. mm igen finom kénvirágot. (Nem szemcsés kénport) Ezután, hogy ez is teljes keveredésbe menjen, újból átszítjuk és ezzel a rézkénpor teljesen készen van, a mely egyúttal a fürtperonospora és a lisztharmat kártevői ellen is megvédi a bogyókat.

A rézkénport mindig száraz helyen őrizzük, mert a mint egy kis nedvességet vesz fel, igen sokat veszít hatásából.

A rézkénport a pörzóból mindig finom porfelhő alakjában és nem csomósan szórjuk, hogy a fürtöket és bogyókat minden oldalról betegja. A port száraz meleg időben készítjük és állandóan tarisuk kéznél, hogy egy esetleges jégverés alkalmával rögtön porozhassunk, mert ez jégverés után feltétlenül szükséges és sok károsodástól megóv.

A rézkénpor házi elkészítése unalmas és kellemetlen, mert a kiverődő por marja a szemet, ingerli a tüdőt, de egy törekvő szőlősgazdának mindig kilifelti a vele járó fáradságot.

Egyleti élet.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be e héten:

1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: özv. Betegh Sándorné Kolozsvár, Hangya Kézdiszentlélek.

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: özv. Betegh Sándorné Kolozsvár.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Róm. kath. Státus, özv. Betegh Sándorné Kolozsvár, Szöllősi Samu (kamat), dr. Szöllősi Ödön Székelyudvarhely, Karakas Zsigmond Czerna, Hangya Kézdiszentlélek, D. Gaál Ernő Mócs (100 L. II. r. kamat), Szalay Géza Vejte, Cukorgyár Boffalu, Gazdakör Gizellafalva, Kenderessy Ernő Felsőszálláspatak, Id. Siklody István Székelyudvarhely.

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Váradl Pál Marosvécs, Dóczy Lajos Marosvásárhely, dr. Serbán Mihály Kolozsvár (100 L.).

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Róm. kath. Státus, özv. Betegh Sándorné Kolozsvár, Szöllősi Samu, dr. Szöllősi Ödön Székelyudvarhely, Váradl Pál Marosvécs, Karakas Zsigmond Czerna, dr. Serbán Mihály Kolozsvár, Szalay Géza Vejte, Cukorgyár Boffalu, Gazdakör Gizellafalva, Kenderessy Ernő Felsőszálláspatak, Id. Siklody István Székelyudvarhely.

1927. évre 100 L. tagdíj kamat I. részt fizetett: D. Gaál Ernő Mócs.

A cukorrépatermelők tanulmány kirándulása. A Cukorrépatermelők Szövetsége jun. hó folyamán egy vándorgyűléssel egybekötött tanulmányi kirándulást rendez Gernyeszeg községbe, melynek termelői mintaszerűen művelik a répát, öntudatos gazdái élénk gazdaköri életet ének, van népházuk, fogyasztási-, értékesítő, tejszövetkezetük, úgy, hogy a kirándulás nemcsak szkszempontról, hanem az intenzív gazdatársadalmi élet bemutatása tekintetéből is tanulságos lesz. A kirándulás idejét kellő időben közölni fogjuk az érdekeltekkel.

Törvények, rendeletek.

Az ömlesztett áruk vasuti szállítása. A CFR. ömlesztett árukat zsák és tartály nélkül ujabban csak akkor enged elzárható ajtó nélküli vasuti kocsiba rakni, ha a feladó gondoskodik a belső oldaláról felszerelhető ajtó szerkezetéről. A vasuti kocsiknak kívülről deszkával való beszegezését tiltották.

Kisebb szakközlemény.

A mész jelentősége a mezőgazdaságban, növényvédelmi szempontból. Közvetve nagy jelentősége van a mésznek, mint növényi táplálékanyag, a talajszerkezetre gyakorolt kedvező mechanikai hatása miatt, továbbá a kémiai átalakulások miatti és a talajbéli baktérium tevékenységét elősegítő hatása miatt; közvetlenül pedig mint növényi élősködők és állati kártevők elleni szer hat. Kiváló szerepe van a meszesedésnek a mészszegénység esetében való talajjavításnál. Fontossága van továbbá a göröngyös szerkezet elérésében, miközben a mésztrágyázás különösen figyelemreméltó, amint ez a kémiai átalakulásokra vonatkozólag is szerepel, még pedig a savanyu talajhatás (talajsavbetegség) esetében. A talajbéli mésznek növényvédelmi szerepe közvetlenül nyilvánul; így különösen a burgonyagumók varasodása és a burgonyarak ellen; kedvezően hat a cserepedő talajokon megjelenő répagyökérűszökös ellen is, mint talajjavító, valamint a burgonya szártövi rothadás ellen. Az állati elleneségekkel szemben a maró-mész csak némely esetekben hatásos, még pedig talajkártevők ellen is; a csigák ellen ritkábban válik be a mészporral való porozás, mint inkább a vastagabb rétegű mészporcsikok felhúzója, amely azoknak a növényekhez való vándorlását megakadályozza. (S. K.)

Irodalmi Szemle.

A legelők és rétek ápolásáról címmel most jelent meg egyletünk könyvkiadó-vállalatának kiadásában Gáspár József, volt földm. isk. igazgató értékes füzetek kilencedik kiadásában. A munka első fele tárgyalja a legelők megjavításának, ápolásának módjait, a legelők fásítását, itatók létesítését, delelők elhelyezését s a mesterséges legelők létesítésének módjait. A legelők, rétek trágyázását, mint egy elsőrendű magasabb fejlődési fokot állítja be. Kiemeljük, a közlegelőkről s legelők legeltetéséről szóló, az új romániai törvények figyelembe vételére alapján írott, különösen figyelemre méltó részeket. A második rész a rétekre, különösen pedig a rétek javítására, lecsapolására, öntözésére, trágyázására, ápolására, kaszálására, legeltetésére, beállítására felújítására s b. vonatkozó tudnivalókat ismerteti. Napjainkban a legelők és rétek területe a birtokviszonyok eltörődése folytán jelentősen megkisebbedett s így az állattenyésztésre nézve a legelők és rétek szakszerű gondozásának fontossága annál inkább érezhetővé válik. E rövid 42 oldalas füzetben Gáspár József Erdély szeri ismert szakíró, hosszú elméleti és gyakorlati tapasztalatai alapján éppen azokra a teendőkre akar rámutatni, amelyek a legelők és rétek jobb kihasználására

vezetnek. Nem elméleti, kimerítő munka ez, csak azokat az eljárásokat ismerteti, amelyek erdélyi viszonyok között a gyakorlatban kipróbálva jóknak bizonyultak. Ezeket bármely gazda haszonnal alkalmazhatja. A legmelegebben ajánlhatjuk e füzetet a gazdaközönség figyelmébe. (Kapható az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalánál, Cluj, Str. A. Muresanu 10.)

Vegyes közlemények.

Halálozás Szentistváni Nemes Károly urad. főintéző, jószágigazgató f. hó 20-ikán Marossárpatakon váratlanul elhunyt. Nemes Károly a régi gárdából való gazda volt. Egész életét a mezőgazdasági kultúrának szentelte és hosszas pályafutása alatt mindenkor minden vonalon a legnagyobb megbecsülést és elismerést vívta ki a maga számára. Halálát a családján kívül tisztelőinek és barátainak nagy száma gyászolja.

A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület, mint korábban megírtuk, újból felvette működési fonalát. Tevékenységének javarészét jelenleg egy értékesítő osztály kiépítésére fordítja. Az egyesület a vetőmagüzlet terén élénk tevékenységet fejtett ki az idén a nagyváradi vetőmagpiacon. Az értékesítő osztály gépekkel és mindenféle gazdasági eszközzel és anyaggal gazdagon fel fogja szerelni raktárait. Az egyesület működését nagy mértékben akadályozza, hogy székházának legnagyobb része rekvirálás alatt áll.

Repülő mintavásárok. A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége elhatározta, hogy a hazai ipari termelés elősegítése és ismertetése céljából repülő mintavásárokat rendez. A kiállítás könnyen szétszedhető és a helyszínen gyorsan szerelhető alkatrészekből álló pavilonokban rendezik. Az első mintavásárt valószínűleg szeptember elsején Bukarestben tartják meg.

Az Ant községi gazdakör folyó hó 30-án tartja meg alakuló közgyűlését ünnepléses keretek között.

A jégkárak megelőzése. Az elemi csapások közül egyedül a jégverés az, ami ellen nem tudunk megelőzően védekezni. A tűzkár ellen többé-kevésbé védelmet nyújt a tűzrendészeti szabályok pontos betartása, a betöréses lopás ellen a gondos elővigyázat, baleset ellen a fokozottabb óvatosság, de mi védi meg a termést a váratlanul jött jégvesztés ellen? A jégverés által okozott károkat azonban ma már még is kikerülhetjük, még pedig biztosítással. Most van az idő, amikor minden előrelátó gazdának gondoskodni kell, hogy várható termését, — illetve annak pénzbeli ellenértékét — a jégverés okozta károsodás ellen megvédje. Sokan azért vonakodnak a jégkár elleni biztosítástól, mert az aránylag drága, de a jégbiztosításnak is van egy olcsóbb formája. Az tudniillik, ha a gazda altruisztikus alapon működő biztosító intézetnél köti meg a jégkár-biztosítást. Ilyen nálunk a „Gazdák Biztosító Intézete R.-T., amelynek ma már minden községben van helyi képviselője, minden nagyobb városban vezérképviselője, vagy főügynöksége. A „Gazdák” hat évi időre kötött jégkár-biztosításoknál jelentékeny, ugynevezett tartamengedményt ad. Azoknál a gazdáknál, akik jégkártól nem szenvednek és valamely gazdatársadalmi szervezetnek tagja, külön engedményeket nyújt, a gazdaköri képviselőknek pedig magas jutalmat térít.

Lépfene Kolozsmegyében. Kolozsvárról és környékéről több lépfenes megbetegedést jelentettek be.

PIAC

Országos vásárok.

1926 június hó 7.-én Alsóvenice, Brassó Nagybánya, Nagysink, Székelyudvarhely, 8.-án Felvinc. 9.-én Sarmaság, Szilágycseh. 10.-én Hortobágyfalva, Károlyfalva, Márpod. 12.-én Gyulakuta. 13.-án Kolozsvár, Nagyekemezd, Szemlak.

A nagyváradi piac árai a következők: Exportörök 30—37, vágóörök 16—18, vágótehén 15—18, szopós borjú 24—30 L. élőszűly kg. ként, fejős tehén 8—15000, bivaly 12—13000, jármos ökör 18—30000, hizott sertés 39—43, sovány sertés 40—42, gyenge igásló párja 15—30000, jó igásló párja 35—40000, buza 1030—1050, rozs 670—700, árpa 650—700, zab 680—700, tengeri 550—580 L. Széna 160—230, szalma 50—70, hera, lucerna 230—260 L.

Gabonapiac a hangulat tartozkodó. Ezt egyrészt a lei árfolyamhullámszási, másrészt a közeli aratás és jövő gabonakészletek ki nem alakulása miatti bizonytalanság okozza. Terméskilátások általában az összes termelő helyeken jók. Sőt még tavalyi készletek is vannak. Aranyértékben számítva nincs kilátás a buza áremelkedésére. Kukorica állandóbb. Terméskilátások még ki nem számíthatók. Árak métermázsánként ab feladó állomás. Buza mm. Erdélyben 1020—1030, Bánátban: 1000—1020; Rozs mm. Erdélyben: 700—720, Bánátban 650—670; Zab mm. Erdélyben: 580—600, Bánátban 550—560; Árpa mm. 560—570, Sörárpa: 650. Burgonya: 1500—1600, Lencse: 1400—1500, borsó: 600—620, lenmag: 1450—1500, kendermag 600—630, fehérbab: 500, gránátbab: 750—800, tökmag: 1480—1500.

Állatárak.

Az erdélyi állatvásárokon a kereslet alább szállt. A belföldi emelkedő és külföldi lanyhuló tendencia miatt az exportörök tartozkodnak a vásárlástól. A belföldi forgalomban a hús árának maximálása tartja vissza a mészárosokat a vásárlástól. Az export illetékek némi leszállítása remélhetőleg részben meg fogja akadályozni a marhaárak további lanyhulását. Az *erzsébetvárosi* vásáron 2500 darab ökör, tehén és 1000 darab bivaly volt a felhajtás. Ugy a minőség, mint a kereslet csak közepes. Beállítani való ökör kg.-ja 21—23 lej volt, vágómarha 20 lej, bivaly 17—18 lej. A *besztercei* vásárra 2000 darab ökröt hajtottak fel. Exportáruért 24 lejt fizettek, beállítani való ökrökért 20—22 lejt, vágómarháért 20 lejt. — A *torockói* vásáron a beállítani való marha kg.-ja 22—23 lej volt.

A bécsi piaci árák esésével veszteség érte a romániai állatexportöröket. A május 17-iki bécsi állatvásárra a romániai piac részéről különösen nagy volt a felhajtás. Az élénk kiválat következtében az árak ellanyhultak. Irányárak voltak: extrémmarha 1'60—1'85 schilling, elsőrendű hizott marha 1'30—1'55, másodrendű 1'00—1'20 schilling élőszűlyben kg.-ként. A legutóbbi vásárra a romániai állatexportörök 1400—1500 drb. hizott marhát vittek.

Erdélyi tojás a bécsi piacon. Az exportörök május első felében miniegy 27 vagon tojást szállítottak a bécsi piacra. Itt azonban a hűtőházak teljesen tele voltak s így nem vált rentabilissá az export. A fogyasztópiac viszont 0'1 schillinggel kaphattak csak a tojás darabjért. Újabb tojásszállítványok el fogják kerülni Bécsét.

Szesz. Az árak a magas kukoricaárak miatt szilárdak maradtak: en gros 55 lei, detailban 57 lei.

Borpiacon kereslet nincs. Kínálat árai: aradibor ab termelő 9—12 lei, medgyesi 20—20 lei.

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egy-szerű postal küldés mellett, a füzet megérkezését felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.
Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Muresan 10.) címére küldendők. Öt példányon felül füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény.

Lei	
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról.	5 6 12 16
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 21 27 31
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizalása	20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjú fölneveléséről.	5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről.	5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről.	5 6 12 16
17. Asványi Lajos. A vörös löhere természetéről.	8 9 15 19
19. Herényi: A nyerstakarmányok eltevése.	5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről.	5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése.	5 6 12 16
22. Kovácsy B. Házi állataink takarmányozása.	5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés.	5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása.	10 11 17 21
38. Cserhádi S. A gyomok kártékonyága.	5 6 12 16
43. Ikfalvi. Szőlőművelésről.	5 6 12 16
46. L'Huillier I. A káposzta-félék termesztése.	5 6 12 16
47. Dr. Bahtner F. A mezőgazd. szeszgyárak.	5 6 12 16
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények ellenségei.	10 11 17 21
54. Dr. Péter. Vadontermő gyógynövények gyűjtése.	10 11 17 21
56. Dr. Csérei Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban.	10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajtikészítés.	15 16 22 26
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vajkészítés.	15 16 22 26
59. Csérei Gyula. Az utak és terek fásítása.	5 6 12 16
60. Dr. Szentkirályi Ákos. Erdély juhai.	40 41 47 51
61. Dr. Péter B. A gyógynövénytermesztés.	10 11 17 22
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 11 17 16
Hágtatási jegyzék darabja	5 6 12 16
Hágtatási és borjázási jegyzék darabja	5 6 12 16
Törzskönyvelési lap tehének és bikák részére	5 6 12 16
Próbafejési napló darabja	5 6 12 11
Napszámjegyzék 100 oldalas	20 21 27 36
Napszámjegyzék 50 oldalas	15 16 22 26
Napszámjegyzék 16 oldalas	5 6 12 14
Szegődménylevél darabja	3 4 10 16
Gazdaköri alapszabályminta darabja	5 6 12 11
Mezőgazd. kamarákról szóló törvény	10 11 17 21
Az állattenyésztésről szóló törvény	10 11 17 21

Phylaxia szérumtermelő

Budapest-Kőbánya X. Szállás-utca 3.

Van szerencsénk az erdélyi és bánáti gazdaközönséget értesíteni, hogy az általunk termelt

Hutyra-Köves-féle sertéspestis (sertésvész) elleni vérsavó

behozatalát és használatát a román földművelésügyi miniszterium újból megengedvén, a romániai vezérképviselőtünkkel a Profilaxia gyógyszerészeti társaságnál Temesvár IV. Preyer-utca 2 (terakat Ungváry József gyógytárában) mindenkor

eredeti budapesti csomagolásunkban, teljesen friss állapotban mérsékelt áron kapható.

Szérumunk pincében tartva legálább 2 évig áll, miért is azt bárki készleiben tarthatja, ami már azért is kívánatos, mert a szerummal csak a járvány legelején lehet jó eredményeket elérni.

Kiváló (tisztelttel):

3923 Phylaxia szérumtermelő Budapest.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (v. Mátyás király-ter) 7.

Alapítókéje: 25.000.000 Tartalékok: eca 24.200.000

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — *Affiliált intézetei:* Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya. — *Áruraktárak* a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.